

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА, ПОЛЬЩА
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ПОЛЬЩА
МОЛДАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, МОЛДОВА
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ШОТА РУСТАВЕЛІ, ГРУЗІЯ
ЦЮРИХСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ШВЕЙЦАРІЯ
РАДА «КАТОЛИЦЬКА РОБОТА З ПІВНІЧЧЮ (УКРАЇНА)», США
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ, ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної наукової конференції:
«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І БЕЗПЕКА В
БАГАТОПОЛЯРНОМУ СВІТІ: КОНТУРИ НОВОГО
СВІТОУСТРОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»**

30 червня 2023 р., м. Суми

УДК94:327(082)

M58

Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету імені А. С.Макаренка
(Протокол № 2 від 25 вересня 2023 р.)

ОРГКОМІТЕТ ТА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова оргкомітету:

Лянной Ю.О. – доктор педагогічних наук, професор, ректор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Заступник голови оргкомітету:

Кудріна О.Ю. – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної (наукової) роботи Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Координатори оргкомітету:

Подрез Ю.В. – кандидат історичних наук, доцент, директор навчально-наукового інституту історії, права та міжнародних відносин, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Михтуненко В.В. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Члени оргкомітету:

Потехін О.В. – доктор історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Сокирська В.В. – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Циватий В.Г. – кандидат історичних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Заслужений працівник освіти України.

Моцак С.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Горобець І.В. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Снегірьов І.О. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Жуков О.В. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Оліцький В.О. – кандидат історичних наук, в.о. завідувача кафедри історії України Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Бессонова М.М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Кононенко Д.С. – другий секретар з консульських питань Посольства України у Фінляндській Республіці (Фінляндська Республіка).

Levan Jakeli – Professor, Dean of the Faculty of Law and Social Sciences, Batumi Shota Rustaveli State University, (Georgia).

Rackers Ken – Military Expert, Member of the Board of Directors «Catholic Work with the North (Ukraine)», (USA).

Putina Natalia – PhD (Political Science), Associate Professor State University of Moldova, (Moldova).

Lahovych Magdalena – Doctor of Humanitarian Sciences in the Field of History, Adam Mickiewicz University in Poznań, (Poland).

M58 Матеріали V Міжнародної наукової конференції «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І БЕЗПЕКА В БАГАТОПОЛЯРНОМУ СВІТІ: КОНТУРИ НОВОГО СВІТОУСТРОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» (30 червня 2023 року).

Матеріали конференції друкуватимуться в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть учасники конференції. Оргкомітет залишає за собою право на відмову в друкуванні матеріалів, що не відповідають вказаним вимогам або подані із порушенням встановленого терміну.

Збірник V Міжнародної наукової конференції «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І БЕЗПЕКА В БАГАТОПОЛЯРНОМУ СВІТІ: КОНТУРИ НОВОГО СВІТОУСТРОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» присвячений актуальним питанням історії міжнародних відносин, актуальним проблемам всесвітньої історії, міжнародним відносинам та дипломатії на початку XXI ст. Особлива увага в матеріалах конференції відведена змінам у міжнародних умовах в умовах воєнних викликів. Матеріали збірника можуть знадобитися викладачам, аспірантам, студентам, всім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин.

УДК94:327(082)M58

© Колектив авторів, 2023

ЗМІСТ

Асатуров Сергій, Мартинов Андрій	
ПРОБЛЕМА ІНТЕГРАЦІЇ БАЛКАН: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	8
Асатуров Сергій, Товкун Інна	
ПРОТИДІЯ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	8
Аулін Олександр, Ауліна Олена	
СПЕЦИФІКА ВИНИКНЕННЯ Й СТАНОВЛЕННЯ АРАВІЙСЬКИХ МОНАРХІЙ.....	11
Bessonova Maryna	
GEO-SECURITY DIMENSIONS OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR	14
Bohdanova Tetiana	
MEXICO'S FOREIGN POLICY: OBJECTIVES AND CHALLENGES	17
Ботіка Тетяна	
ІМАГОЛОГІЧНІ ВИМІРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	19
Брайчевська Олена	
ГЛОБАЛЬНИЙ ДОГОВІР ПРО БЕЗПЕЧНУ, ВПОРЯДКОВАНУ ТА ЛЕГАЛЬНУ МІГРАЦІЮ: ШЛЯХИ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	22
Власенко Валерій	
ЖУРНАЛІСТ І ХОДЯЧА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ В ОДНІЙ ОСОБІ (МИХАЙЛО МУХИН).....	25
Горобець Ігор	
РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА – РЕСПУБЛІКА КОРЕЯ: ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	28
Грабець Юлія	
ДІЯЛЬНІСТЬ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ У 1918 – 1925 РР.....	31
Дмитренко Оксана	
ОНЛАЙН-АКТИВІЗМ ЯК ПРОЯВ СУЧАСНИХ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ.....	34
Дмитренко Степан	
ЕТНОСОЦІАЛЬНІ РОЛІ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ У СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ПРОЦЕСАХ.....	37
Еміль Хруль	
РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ НА ПРИКЛАДІ КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	39

Еткіна Ірина	СТАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ДО РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 100 РОКІВ ТОМУ (1917-1921 РР.) ТА СЬОГОДНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	42
Казаков Геннадій	АМЕРИКАНО-НІМЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ У ПЕРШІ ТИЖНІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: ПОГЛЯД ПОСЛА США У НІМЕЦЬКІЙ ІМПЕРІЇ ДЖ. ДЖЕРАРДА.....	45
Kasatkina Kateryna	U.S.-CUBA RELATIONS IN THE CONTEXT OF RUSSIAN AGGRESSION AGAINST UKRAINE.....	48
Килюшик Іванна	РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У ВІДСТОЮВАННІ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ.....	50
Krupenyu Iryna	«POLICY OF «TOOTHLESS TIGER» OF SOME ASIAN COUNTRIES REGARDING PUTIN’S WAR AGAINST UKRAINE.....	52
Лакішик Дмитро	АМЕРИКАНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	54
Лановюк Людмила	ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА АФРИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.....	58
Лі Цзіньпін, Мирончук Анатолій	ВИЩА ОСВІТА КНР У РЕЙТИНГАХ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	61
Лісовська Мирослава	ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ.....	64
Мальшина Катерина, Волобуєв Владислав	УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕННИК-ЕМІГРАНТ АЛЕКСІЙ ПЕЛИПЕНКО (1893-1983): БІОГРАФІЯ СУПЕРЕЧЛИВОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	66
Мартинов Андрій	ТРАНСФОРМАЦІЯ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ НІМЕЧЧИНИ (2022-2023 рр.).....	68
Мирончук Олена	МІЖНАРОДНА ОСВІТА АВСТРАЛІЇ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	71
Олійник Олег	ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КИТАЄМ В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН.....	75
Оліцький Вячеслав	МІСЦЕ ТА РОЛЬ РПЦ В ПРОПАГУВАННІ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ	

АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....	79
Пістракевич Олена ІНСТРУМЕНТИ ЗАХИСТУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	82
Потехін Олександр ЯДЕРНЕ СТРИМУВАННЯ ТА ЯДЕРНИЙ ШАНТАЖ.....	84
Поспелов Андрій «КОНФЛІКТИ НОВОГО ТИПУ» В ПОСТРАДЯНСЬКІЙ АЗІЇ: ТРИ ТЕНДЕНЦІЇ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	87
Розумюк Володимир, Мудрієвська Ірина ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ «НАЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ» В ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	90
Самофатов Михайло ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПІВДНЯ ІТАЛІЇ: ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У 2 ПОЛ. ХХ СТ.....	94
Сокирська Владилена ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (1991–2022): ВІД ГІБРИДНИХ ОПЕРАЦІЙ ДО ВІДКРИТОГО ВТОРГНЕННЯ.....	96
Стрілець Василь НІМЕЦЬКИЙ ПОЛІТОЛОГ СТЕФАН МАЙСТЕР ПРО ЄВРОПЕЙСЬКУ ПОЛІТИКУ СУСІДСТВА В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ.....	99
Татавський Ігор СФЕРА ТУРИЗМУ ЯК СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ТУРЕЧЧИНОЮ.....	101
Тихоненко Ірина ДЕТЕРМІНАНТИ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ПАКИСТАНОМ КРІЗЬ ПРИЗМУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	105
Тодоров Ігор БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА УГОРЩИНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ІНВАЗІЇ В УКРАЇНУ.....	107
Толстов Сергій ФАКТОРИ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ.....	110
Tulai Oksana, Alekseyenko Lyudmyla THE "CONNECTING EUROPE" MECHANISM IN CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION: PARTNERSHIP TRENDS AND PRIORITIES FOR UKRAINE.....	113
Федорів Ірина НОВІ ЗАГРОЗИ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ У ЗВ'ЯЗКУ З	

ПОСИЛЕННЯМ КНР.....	116
Хвіст Вікторія	
ПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ КРАЇН ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ...	119
Ходун Едуард	
Ф. РУЗВЕЛТ, КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ТА ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ СРСР.....	121
Циватий Вячеслав	
МОДЕЛЮВАННЯ, АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВИ ХХІ СТОЛІТТЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ, МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИЙ, ІМІДЖЕВИЙ І БЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТИ....	123
Шара Любов	
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ВИКЛИКИ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ СОСНИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ).....	127
Шимкевич Катерина	
ПРОРАХУНКИ МІЖНАРОДНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПІД ЧАС ВРЕГУЛЮВАННЯ МІЖЕТНІЧНИХ КОНФЛІКТІВ НА БАЛКАНАХ (1990-ТІ - 2000-НІ РР.).....	130
Яговкін Антон	
ЕФІОПО-СОМАЛІЙСЬКА І ЕФІОПО-ЕРИТРЕЙСЬКА КОНФРОНТАЦІЯ. ПЕРШИЙ ЕТАП - 1960-1975 РР.....	133

Великобританії. У 1970 р. до влади прийшов султан Кабус ібн Са'ід (1970-2020) і оголосив про створення єдиного султанату Оман у складі султанату Маскат та імамату Оман.

На момент появи держави «саудітів» баланс сил між кочовими та напівкочовими правителями Центральної Аравії, багато з яких формально були під суверенітетом Оттоманської імперії, складався приблизно однаково. Проте, виникнення на початку XVIII ст. у Центральній Аравії ваггабізму справило колосальний вплив на політичну обстановку у регіоні. Мухаммад ібн Абд аль-Ваггаб, закликав повернутися до початкових основ ісламського віровчення, яким воно було за часів пророка Мухаммада. З часом він об'єднав свої зусилля «з військовою силою дома ас-Саудів, дав потужний імпульс руху за консолідацію саудівського суспільства» [1, с. 53]. Після закінчення Першої світової війни Велика Британія підтримала Абд аль-Азіз ібн Сауда в його боротьбі проти шаріфа (правителя) Хіджаза, хранителя святих місць ісламу Мекки та Медини Хусайна ібн Алі. В результаті Абд аль-Азіз встановив контроль над майже всією територією теперішнього королівства і в січні 1926 р. був проголошений королем «Хіджаза, Неджда та приєднаних областей» і офіційно прийняв титул охоронця святих ісламу. У 1932 р., країна змінила назву на «Королівство Саудівська Аравія».

У 1970 - 80-х рр. завдяки вдалому проведенню адміністративно-державних реформ і наявності величезних запасів вуглеводної сировини Аравійські монархії продемонстрували приклад успішної модернізації соціально-економічної і політичної структури традиційного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Асанбаев М. Б. Аравийские монархии: общество, власть и государство. – Алматы: Казахстанский центр гуманитарно-политической конъюнктуры, 2009. – 208 с.
2. Г. Э. фон Грюнебаум. Классический ислам. Очерк истории (600–1258). Пер.с англ. – М.: Наука. Главная редакция восточной литературы изд-ва «Наука», 1986. – 216 с.
3. Арабський халіфат. ВУЕ. 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vue.gov.ua/> Арабський халіфат.
4. Юджин Роган. Арабы. История. XVI-XXI вв. // Eugene Rogan. The Arabs: A History. – М.: Альпина нон-фикшн, 2019. – 769 с.

Bessonova Maryna,

Candidate of historical sciences, Associate professor

Borys Grinchenko Kyiv University

Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko

GEO-SECURITY DIMENSIONS OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Russian war against Ukraine is a complex challenge for global geo-security. On the surface, we see issues of armed conflict, war crimes, occupied territories, destruction, mass mining of territories, and so on. But at the same moment, we have to talk about more diverse challenges such as food security, violations of human rights, non-proliferation of nuclear weapons, security in all its dimensions, rule of international law, ecology, disinformation, etc. which have a global, not even regional impact for the current developments and for the future.

Food security issue

Ukraine is among the top 10 producers and exporters of oil and oilseeds, grains and meal, along with livestock products on the agricultural market [5, p.4]. Ukrainian agricultural products are very important because around 400 mln people (excluding the population of Ukraine) may be supplied with Ukrainian food products. Many countries are largely dependent on Ukrainian food imports, so Ukraine is a strategic supplier for them. Among them: Egypt, Indonesia, Lebanon, Saudi Arabia, Thailand, Yemen, Oman, Tunisia, Israel, and Libya. Some of these countries are low-income and food-deficit countries as well as the least developed ones. According to the UN, more than 65% of exported wheat goes to developing countries [9]. Before the war, Ukraine covered about 50% of the world's sunflower oil production and 13% of grain exports [5, p.4]. When Russian full-scale invasion resulted in the occupation of around 20% of Ukrainian territory it led to huge problems with the logistics channels of supply and as a result – a risk of famine in countries dependent on agricultural products. As a result of the Russian blockade on Ukrainian grain exports, mining of the fields, occupation of agricultural fields, and the theft of agricultural machinery, the global availability of grain has decreased, and prices have increased. The world was close to the destruction of the world's food system. Blocking Ukrainian ports and stopping food exports from Ukraine became one of the key global challenges in the context of Russian aggression against Ukraine.

On July 22, 2022, an agreement “Initiative for safe transportation of grain and food products from Ukrainian ports” was signed in Istanbul to unblock Ukrainian ports for the export of grain, known as the “Grain Corridor”. In November 2022, this agreement was extended for another 120 days [1].

Violation of human rights and rule of international law

Russian aggression against Ukraine, which started in 2014 and continued as massive invasion in 2022 led to the massive violations of the human rights. Basic human rights include the right to life and liberty, freedom from slavery and torture, freedom of opinion and expression, the right to work and education, and many more [3]. The basic right – right to life – is violated by Russian terrorists: from 24 February 2022 to 18 June 2023, OHCHR recorded 24,862 civilian casualties in Ukraine: 9,083 killed and 15,779 injured [8], but actual numbers are considerably higher and it will be unknown up to the end of the war. In the overview of human rights violations committed by the Russian Federation in the occupied territories of Ukraine made by non-governmental organization Vostok-SOS we can find the generalization of the main violations of the human rights: already mentioned right to life, the property right, the right to liberty and security of person, prohibition of torture, freedom of thought, conscience, and religion [4].

Under the circumstances of the armed conflict, the legal regime of international humanitarian law supposed to be applied. This type of international law includes the rules of war and the rules of treatment of protected categories of persons, including the civilian population of the occupied territories. Russia is responsible for human rights violations by its representatives in the occupied territories of Ukraine, because it is defined by the principle of extraterritorial jurisdiction (the case when controlled by Russian territory is outside internationally recognized national borders). According to the UN official position, international human rights law lays down the obligations of Governments to act in certain ways or to refrain from certain acts, in order to promote and protect human rights and fundamental freedoms of individuals or groups [3]. Since 2014 and since February 2022, the number of human rights violations in the occupied territories is not decreasing. All the

responsibility for human rights violations lies not only on Russia as a state, but on the personnel of the Russian Armed Forces, representatives of the FSB, local occupation administrations, and various paramilitary groups supported and encouraged by Russia [4].

Such neglect of international law and actual impunity of Russia at this stage creates a potential danger of neglect of international law by other states and further weakening of the influence and effectiveness of international organizations.

Non-proliferation of nuclear weapons

Another example of Russia's violation of the international law and provocative step was Putin's statement about the deployment of Russian tactical nuclear weapons on the territory of Belarus which he made in March 2023. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine underlined that this statement undermines basic principles of the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, the architecture of nuclear disarmament and the international security system as a whole [7]. In May 2023 representatives of Russia and Belarus signed an agreement regulating the stationing of Russian tactical nuclear weapons on the territory of Belarus. We can completely agree with position of Polish analytics Andrzej Wilk Piotr Żochowski who said that it is part of a psychological operation calculated to make the West yield to nuclear blackmail and reduce its support for Ukraine [10]. Weak reaction of NATO and the whole "collective" West stimulate Russia to continue its aggressive actions against both Ukraine and the West. As it is noted in the Statement of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine once again Russia confirms its chronic inability to be a responsible possessor of nuclear weapons as a means of deterrence and prevention of war [7].

As it was interpreted at the beginning of the 1990s the examples of Belarus, Kazakhstan, and Ukraine, who had acceded to the Nuclear Non-Proliferation Treaty as non-nuclear states, offered hope for a future in which nuclear danger is progressively reduced. But in 2023 situation with Belarus occurred to be the opposite.

Belarus violated many international agreements not to deploy nuclear warheads on its territory. And now Minsk can be the aim of the more international sanctions. The stationing of tactical nuclear weapons in Belarus increases Russia's nuclear capability on the European continent, and this is a factor of instability not only for Europe. Russia uses nuclear weapons as a tool of threats and intimidation and threatens the future of human civilization. One more dimension of that challenge for the whole world is the fact the situation can become uncontrolled by Russia, and the unruly circumstances can cause the next ecological catastrophe.

Ecology as a geo-security challenge

As a result of a Russian terrorist attack on a Kakhovka hydroelectric power plant, the water level in the Kakhovka reservoir has fallen below the critical mark. Today, instead of the Kakhovka Sea, there is only a desert – sand and old barges. The reservoir created by the dam played a very important role for the region, Ukraine and Europe. Kakhovka subsequently supplied drinking water, water for reclamation of agricultural land, and even the water in the cooling ponds of the Zaporizhzhia nuclear power plant, which also came under Russian occupation. When the Russians blew up the dam it caused the flooding of one territory and the desertification of others. In general, it formed long-lasting effects on ecosystems, cities, and industries in the region, with terrible humanitarian, ecological, and economic consequences [6].

In the humanitarian dimension, we have to mention the necessity of urgent evacuations. People had to leave their homes, and on the both de-occupied and occupied

territories of Khersonska oblast Russian terrorists did not let people be rescued safely. The explosion on the dam which was caused by Russians has a great impact on drinking water scarcity, environmental damage, and impact on agriculture, industrial production, and the energy sector, logistics, housing and infrastructure. We also have to mention a huge wave of disinformation that was initiated by Russia and its doubts about the perpetrator of the explosion of the Dam. We also can name the main risks: freshwater contaminated with pesticides and other agrochemicals from the flooded areas may find its way into the Black Sea via the Dnipro River; negative consequences for fishing activities in the territorial waters of other countries within the Black Sea basin; hazardous substances from the affected industrial facilities infiltrating the water system; erosion and displacement minefields, posing a threat to the safety of agricultural activities in all downstream areas; increased danger from explosive objects due to the flooding [2]. So now all Black Sea basin countries are under the mentioned risks.

Unfortunately, mentioned issues are not the whole list of current problems, which had risen during this aggressive war and were caused by Russia. Geo-security dimensions of the Russian-Ukrainian war are complex, interdependent, and influential for future developments not only in Ukraine but in Europe and the world as a whole.

LITERATURE AND SOURCES

1. Dankevych V. Ukrainian 'Grain Corridor' as an Indicator of Global Food Security. *FoodTank. The think tank for food*. 2022. URL: <https://foodtank.com/news/2022/12/ukrainian-grain-corridor-as-an-indicator-of-global-food-security/>
2. Economic Consequences of the Dam Destruction at the Kakhovka HPP. *Centre for Economic Strategy*. 2023, 08 June. URL: <https://ces.org.ua/en/economic-consequences-kakhovkahps-destruction/>
3. Human Rights. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/en/global-issues/human-rights>
4. Panchenko M. Overview of human rights violations committed by the Russian Federation in the occupied territories of Ukraine in March 2023 (based on open sources). *Vostok-SOS.org*. 2023. 19 June. URL: <https://vostok-sos.org/en/overview-of-human-rights-violations-committed-by-the-russian-federation-in-the-occupied-territories-of-ukraine-in-march-2023-based-on-open-sources/>
5. Plant – harvest. Fight – win. Ukraine's agribusiness in wartime. Infographic report 2021–2022. *Agribusinessinukraine.com* URL: https://agribusinessinukraine.com/get_file/id/the-infographics-report-ukrainian-agribusiness-2022-eng.pdf
6. Prokip A. The Kakhovka Dam Disaster: Responsibility and Consequences. *Wilson Center*. 2023. 14 June. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/kakhovka-dam-disaster-responsibility-and-consequences>
7. Statement of the MFA regarding intents of the RF to station tactical nuclear weapons in Belarus. *Ministry of Foreign Affairs of Ukraine*. 2023. 26 March. URL: <https://mfa.gov.ua/en/news/zayava-mzs-ukrayini-shchodo-namiriv-rf-rozmistiti-na-teritoriyi-bilorusi-taktichnu-yadernu-zbroyu>
8. Ukraine: civilian casualty update 19 June 2023. *United Nations Human Rights. Office of the High Commissioner*. 2023. 19 June. URL: <https://www.ohchr.org/en/news/2023/06/ukraine-civilian-casualty-update-19-june-2023>
9. Why is Ukrainian grain so important to the world? *Visit Ukraine Today*. 2023, 11 May. URL: <https://visitukraine.today/blog/1827/pocemu-ukrainskoe-zerno-crezvycajno-vazno-dlya-vsego-mira>
10. Wilk A., Żochowski P. Russian nuclear weapons deployed in Belarus: the consequences. *Centre for Eastern Studies*. 2023. 06 June. URL: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2023-06-06/russian-nuclear-weapons-deployed-belarus-consequences>

Bohdanova Tetiana,

*Candidate of historical sciences, Associate professor
Petro Mohyla Black Sea National University*

Наукове видання

**«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І БЕЗПЕКА В
БАГАТОПОЛЯРНОМУ СВІТІ: КОНТУРИ НОВОГО
СВІТОУСТРОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»**

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

30 червня 2023 р., м. Суми

Відповідальна за випуск *В.В. Михтуненко*